

Historien bag ”Flyverstenen” i Torstedlund Skov – kort fortalt

”Flyverstenen” i Torstedlund Skov

Nu er 3. udvidede udgave udkommet, 92 sider – 50 kroner.

*Samlet og redigeret af Niels Nørgaard Nielsen
Lokalhistorisk Arkiv for den tidligere Støvring Kommune*

Baggrund for flystyrtet

I marts 1945, et par måneder inden 2. verdenskrigs afslutning, blev de allierede klar over, at tyskerne var i færd med at sejle et halvt hundrede knapt færdigbyggede u-både til Norge, hvor det var meningen de i bombesikre, betonstøbte u-bådsbaser i Horten og Bergen skulle gøres helt færdige og udrustes til kamp. De allieredes svar var at søge disse sejlads stoppet.

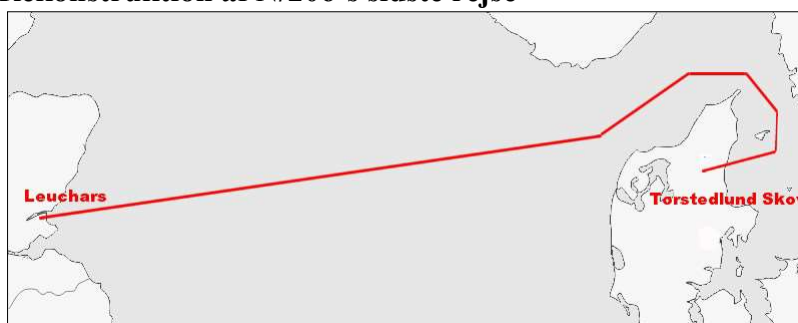
Fredag den 20. april lettede to Liberator B-24 bombefly tilhørende 206. eskadrille fra den skotske base Leuchars nær Dundee. Det ene med kendetegnet N/206 lettede klokken 20¹¹ og det andet med kendetegnet L/206 klokken 20⁴⁸. L/206 udførte sin opgave og vendte sikkert tilbage til sin base 6¹⁸ næste morgen. Muligvis fik dette fly ram på en u-båd. Maskinen med kendetegnet N/206 lettede først, men nåede aldrig hjem. Dens flyvetid indikerer, at den har været over Skagerrak og Kattegat inden styrtet. I eskadrillens journal konstateres lakonisk, at ”Maskinen kom ikke tilbage. Ingen signaler modtaget”. Det er denne maskines og dens besætnings tragiske endeligt, denne fortælling omhandler.

Liberator B 24 N/206 med besætning foråret 1945 med kaptajn Nicodéme Guilonard i midten

Dens meget rutinerede besætning, hvoraf de fleste havde fløjet sammen i næsten et år, var på basen kendt som ”Det flyvende Folkeforbund”, da den bestod af fire englændere, to walisere, to canadiere, en newzealænder, en australier samt en hollænder, førstepiloten Nicodéme Guilonard, der overtog kommandoen over flyet i januar 1945.

Rekonstruktion af N/206's sidste rejse

N/206's rejse fra Leuchars til styrtet i Torstedlund Skov

Da der ikke blev modtaget nogle signaler på luftbasen i Leuchars fra flyet, kan man ikke med sikkerhed vide, hvilken rute, flyet fulgte på sin sidste tur, men der kan opstilles et troværdigt scenarie ud fra de oplysninger, der foreligger.

Man ved at flyet lettede fra Leuchars kl. 20¹¹ og styrtede ned kort før midnat, hvilket giver en flyvetid på cirka 3 timer og 30 minutter. Da flyet af typen B-24 havde en marchhastighed på 346 km/t, kan det skønnes at flyet inden styrtet har tilbagelagt en samlet strækning på godt 1200 kilometer. Den på kortet opmålte rute er på knap 1150 kilometer, hvilket yderligere giver tid til en del patruljering i området omkring Anholt, inden det påbegyndte tilbagerejsen.

Kristen Jensens fortælling om synet i skoven

Nedstyrtningsstedet med vragdele og væltede træer

”Til at begynde med, da jeg kom derud hen på eftermiddagen 21. april, var det kun meget unge tyske soldater, vel ikke stort ældre end mig selv, vel i alderen 15 til 17 år gamle, der var til stede ved nedstyrtningsstedet. De gjorde ingenting, så vi kunne uden problemer komme til at gå rundt og kigge på vragdelene og resterne af besætningsmedlemmerne. Der lå én af flyverne, hvis øverste del af hovedet var sprængt væk, det husker jeg endnu.

Fri afhentning af vragdele

I løbet af søndagen arbejdede det tyske bjærgningsmandskab med at fjerne, hvad der havde interesse for dem og altså også ligene af de dræbte fra nedstyrtningsstedet, uden at nogen andre vidste hvorhen.

”Flyverstenen” blev rejst kort efter krigen

Den 19. maj 1945 henvendte chauffør William Christensen sig til skolelærer Th. Johansen, om han ville være behjælpelig med at sætte en mindesten på stedet i skoven. William Christensen fortalte, at arbejderne på Nørlund Savværk gerne ville have rejst en mindesten på nedstyrtningsstedet. Johansen sagde, at han gerne var behjælpelig med at indhugge indskrift på stenen.

Th. Johansen taler ved indvielse af ”Flyverstenen”

Arbejderne ryddede pladsen for vragdele og væltede træer i deres fritid, fandt en egnet sten i Torstedlund Hestehave og fik den med savværkets vogn og heste transporteret til nedstyrtningsstedet, hvor den blev rejst 4. august 1945.

Først i oktober var mindestenen færdig. Bag stenen blev rejst en aksel fra flyvemaskinens landingsstel og til den var fastgjort den ene propel, der var bøjet og forvredet af mødet med træerne og jorden.

Først i sommeren 1947 blev de omkomne fundet. Kullet ned i en ikke særlig dyb grav på selve nedstyrtningsstedet – så godt camoufleret, at det kun ved et held var lykkedes at finde stedet. Det blev snart bestemt, at de døde skulle begraves på Aarestrup Kirkegård.

Begravelsen

Pastor Davidsen taler ved begravelsen

På begravelsesdagen blev kisterne læsset på en stor gran-smykket lastbil og ad flere omgange transporteret til Aarestrup kirkegård, hvor der blev holdt begravelse i smukt sommervejr den 22. juni 1947 klokken 16.

Sognepræsten Harald David-sen talte over Nordahl Grigs ord:

*De gav os det bedste, de
havde,
de døde, de ukendte venner.
De gav os en dag til at bruge,
rakt med forkullede hænder.*

Gravstenene

De 11 gravsten er alle ens i højde med afrundet top, udført i samme hvide sten. Hver sten er forsynet med den afdødes navn og militære rang samt personlige data, hvor disse kendes. Ste-nenes udformning adskiller sig kun fra hinanden ved at de nationale symboler er forskellige. Dog ses at hollænderen Guilonards sten adskiller sig i formen fra de øvrige.

Gravstedet på Aarestrup Kirkegård vinterpyntet julen 2011

Vil du vide mere:

Bogen "Historien bag Flyverstenen i Torstedlund", 3. udvidede udgave, kan købes for 50 kr. ved henvendelse til Arkivet, Birkehøjvej 8, Øster Hornum, 9530 Støvring.

Mail: arkiv@stoevringlokalarkiv.dk

Telefon: 21 49 16 38

Niels Nørgaard Nielsen fortæller gerne i foreninger om hændelserne eller guider på tur i Torstedlund Skov.